

Til samtlige statsadvokater,
samtlige politidirektører,
Politimesteren i Grønland og
Politimesteren på Færøerne

DATO 08.01.2009

JOURNAL NR.
RA-2009-131-0002

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00
FAX 33 43 67 10

Rigsadvokaten Informererer Nr. 1/2009

Nye højesteretsdomme om udvisning af EU-borgere (RA-2008-8001-0001 og RA-2008-8001-0002)

1. Indledning

Højesteret har i to sager, som blev afgjort den 29. december 2008, haft lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet om udvisning af EU-borgere, der er blevet idømt en kortere ubetinget fængselsstraf.

2. Regelgrundlaget

I udlændingelovens § 2, stk. 3, er det fastsat, at de begrænsninger i retten til at indrejse og opholde sig i Danmark, der følger af denne lov, kun finder anvendelse på udlændinge, der er omfattet af EU-reglerne, i det omfang det er foreneligt med disse regler.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgernes ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område (opholdsdirektivet) indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”KAPITEL VI

Begrænsninger i retten til indrejse og ophold af hensyn til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed.

Artikel 27

Generelle principper

1. Med forbehold af bestemmelserne i dette kapitel kan medlemsstaterne begrænse den frie bevægelighed og ophold for en unionsborger eller et familiemedlem uanset nationalitet af hensyn til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed. Der må ikke lægges økonomiske betragtninger til grund.

2. Foranstaltninger truffet af hensyn til den offentlige orden eller sikkerhed skal være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og kan udelukkende begrundes i vedkommendes personlige adfærd. En tidligere straffedom kan ikke i sig selv begrunde anvendelsen af sådanne foranstaltninger.

RIGSADVOKATEN

Den personlige adfærd skal udgøre en reel, umiddelbar og tilstrækkelig alvorlig trussel, der berører en grundlæggende samfundsinteresse. Begrundelser, der ikke vedrører den individuelle sag, eller som har generel præventiv karakter, må ikke anvendes.

SIDE 2

...

Artikel 28

Beskyttelse mod udsendelse

1. Værtsmedlemsstaten skal, før den træffer afgørelse om udsendelse med begrundelse i den offentlige orden eller sikkerhed, bl.a. tage hensyn til varigheden af den pågældendes ophold på værtsmedlemsstatens område, den pågældendes alder, helbredstilstand, familiemæssige og økonomiske situation, samt sociale og kulturelle integration i værtsmedlemsstaten og tilknytning til hjemlandet.

2. Værtsmedlemsstaten må ikke træffe en udsendelsesafgørelse vedrørende en unionsborger eller dennes familiemedlemmer, uanset nationalitet, når de har opnået ret til tidsubegrænset ophold på værtsmedlemsstatens område, medmindre det skyldes alvorlige hensyn til den offentlige orden eller sikkerhed.

3. Der må ikke træffes en udsendelsesafgørelse i forhold til en unionsborger, medmindre afgørelsen er bydende nødvendig af hensyn til den offentlige sikkerhed som fastlagt af medlemsstaten, hvis de:

a) har haft ophold i værtsmedlemsstaten i de ti forudgående år, eller

b) er mindreårige, medmindre udsendelsen er nødvendig af hensyn til barnets tarv som fastlagt i De Forenede Nationers konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder.

...

Artikel 33

Udsendelse som straf eller retlig følgevirkning

1. Værtsmedlemsstaten kan kun træffe udsendelsesafgørelse som straf eller som retlig følgevirkning til en fængselsstraf, hvis betingelserne i artikel 27, 28 og 29 er opfyldt.

...”

3. De konkrete sager

Den ene sag vedrørte butikstyveri fra et stormagasin. Tiltalte var 28 år på gernings-tidspunktet og litauisk statsborger. Han havde ingen tilknytning til Danmark.

Ved Københavns Byrets dom af 26. november 2007 blev tiltalte fundet skyldig i tyveri efter straffelovens § 276, jf. § 285, stk. 1, ved den 29. oktober 2007 at have stjålet varer i et stormagasin til en samlet værdi af 4.700 kr. Han blev idømt fængsel i 30 dage og udvist med indrejseforbud i 5 år. Vedrørende strafudmålingen og udvisningen anførte byretten:

”Retten har ved strafudmålingen lagt vægt på tyveriets professionelle karakter, herunder at tyveriet er begået kort tid efter, at tiltalte kom til Danmark, og under anvendelse af en russertaske og en bidetang.

RIGSADVOKATEN

SIDE 3

..

Påstanden om udvisning tages i medfør af de påberåbte bestemmelser til følge som nedenfor bestemt, idet udlændingelovens § 26 ikke findes til hinder herfor. Af de grunde, der er nævnt under straffastsættelsen, findes omstændighederne ved tiltaltes kriminalitet endvidere at være af en sådan professionel karakter, at den indebærer en reel, umiddelbar og tilstrækkelig alvorlig trussel, der berører grundlæggende samfundsinteresser, hvorfor udvisning af tiltalte er berettiget uanset, at han er EU/EØS-statsborger.”

Tiltalte ankede byrettens dom til landsretten for så vidt angik udvisningen.

Ved Østre Landsrets dom af 19. februar 2008 blev byrettens dom stadfæstet. Landsretten anførte vedrørende udvisningen:

”Tiltalte, der er 28 år og litauisk statsborger, indrejste efter sin forklaring til Danmark den 28. oktober 2007 for første gang. Han er uden tilknytning til Danmark. Ved anholdelsen den 29. oktober 2007 fandtes han i besiddelse af en pose, der indvendigt var forsynet med stanniol eller lignende med henblik på at omgå butiksalarmen (en såkaldt ”russerpose”), samt en bidetang. Om tangen har tiltalte oplyst, at formålet var at fjerne eventuelle alarmbrikker.

Efter det oplyste om tiltaltes forhold sammenholdt med tyveriets professionelle karakter tiltrædes det af de grunde, som byretten har anført, at betingelserne for udvisning efter udlændingelovens § 24, nr. 2, jf. § 26, stk. 1, foreligger opfyldt, og at tiltaltes tilstedeværelse udgør en reel, umiddelbar og tilstrækkelig alvorlig trussel, der berører grundlæggende samfundsinteresser, således at det er berettiget at udvise tiltalte, uanset han er omfattet af EU-reglerne, jf. udlændingelovens § 2, stk. 3.

Landsretten stadfæster derfor dommens bestemmelser om udvisning med indrejseforbud.”

Østre Landsrets dom i sagen er ikke trykt.

Den anden sag vedrørte vold mod en buschauffør. Tiltalte var 23 år på gerningstidspunktet og engelsk statsborger.

Ved Københavns Byrets dom af 23. oktober 2007 blev tiltalte fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, ved den 22. februar 2007 at have overfaldet en buschauffør med et knytnæveslag i ansigtet og spyt i ansigtet. Tiltalte blev idømt fængsel i 60 dage og udvist med indrejseforbud i 5 år. Byretten anførte vedrørende udvisningen:

”Påstanden om udvisning tages i medfør af de påberåbte bestemmelser til følge som nedenfor bestemt, idet udlændingelovens § 26 ikke findes til hinder herfor. Retten har herved lagt vægt på, at der efter karakteren af den udøvede vold er en konkret og aktuel trussel mod den offentlige orden, ligesom tiltalte kun har opholdt sig en kort periode i Danmark.”

RIGSADVOKATEN

SIDE 4

Tiltalte ankede byrettens dom til Østre Landsret.

Ved Østre Landsrets dom af 22. januar 2008 blev byrettens dom stadfæstet. Vedrørende udvisningen, som blev stadfæstet med dissens, anførte landsretten:

”Fem dommere kan tiltræde det, som byretten har anført vedrørende udvisningspåstanden. Disse dommere bemærker, at tiltalte har overfaldet en buschauffør, som det påhvilede at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv under udførelsen heraf. Denne overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, findes at udgøre en reel, umiddelbar og så alvorlig trussel mod den uforstyrrede afvikling af den offentlige trafik, der er en grundlæggende samfundsinteresse, at udvisning kan finde sted. Udvisning af tiltalte fremstår endvidere efter oplysningerne om hans tilknytning til Danmark og personlige forhold i øvrigt ikke som en uforholdsmæssig retsfølge henset til den forøvede kriminalitet, jf. i det hele udlændingelovens § 2, stk. 3, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 29. april 2004 (2004/38) artikel 33, jf. artikel 27 og 28.

Én dommer finder ikke, at tiltaltes voldsudøvelse udgør en sådan trussel mod grundlæggende samfundshensyn, at udvisning er fornøden.

Der gives dom efter stemmeflertallet.

Landsretten stadfæster derfor dommen.”

Østre Landsrets dom i sagen er trykt i Tfk 2008, side 291/3.

4. Højesterets afgørelser i sagerne

De tiltalte fik Procesbevillingsnævnets tilladelse til at indbringe dommene for Højesteret.

Sagerne blev behandlet samtidigt i Højesteret, som afsagde dom i sagerne den 29. december 2008.

I sagen vedrørende butikstyveriet blev landsrettens dom om udvisning stadfæstet, idet Højesteret anførte:

”Højesteret tiltræder, at betingelserne efter udlændingelovens § 24, nr. 2, jf. § 26, stk. 1, for at udvise tiltalte er opfyldt. Spørgsmålet er herefter, om udvisning vil være forenelig med artikel 33, sammenholdt med artiklerne 27 og 28, i direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 (opholdsdirektivet), jf. herved udlændingelovens § 2, stk. 3.

Tiltalte begik tyveriet samme dag, som han var ankommet til Danmark. Med denne bemærkning og i øvrigt af de grunde, der er anført af landsretten, tiltræder Højesteret, at hans kriminalitet er udtryk for en adfærd, som udgør en reel, umiddelbar og tilstrækkelig alvorlig trussel, der berører en grundlæggende samfundsinteresse, jf. opholdsdirektivets artikel 27, stk. 2, 2. led. Dette bestyrkes af det for Højesteret oplyste om de straffe, han tidligere er idømt i Litauen.

Da tiltalte ikke har nogen tilknytning til Danmark, kan udvisning med indrejseforbud i 5 år ikke anses for stridende mod proportionalitetsprincippet i direktivets artikel 27, stk. 2, 1. led, sammenholdt med artikel 28, stk. 1.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom.”

Det bemærkes, at der for Højesteret forelå oplysning om, at tiltalte tidligere var straffet flere gange i Litauen. Tiltalte var i 1998 idømt fængsel i 4 år og 6 måneder for bl.a. tyveri og forsætlig ødelæggelse eller beskadigelse af ejendele. Straffen var efterfølgende nedsat med 2 år. Han var endvidere i 2002 idømt fængsel i 4 år for afpresning. Straffen var efterfølgende nedsat med 1/5. Endelig var tiltalte i 2005 idømt en fællesstraf på fængsel i 3 år og 3 måneder for bl.a. forsætlig forvoldelse af skade, der forårsager sygdom eller anden helbredsforringelse.

Det følger efter min opfattelse af Højesterets præmisser, at de nævnte forstraffe ikke har haft afgørende betydning for spørgsmålet om udvisning. Højesteret må således navnlig antages at have lagt vægt på tyveriets professionelle karakter, herunder at tyveriet blev begået samme dag, som tiltalte ankom til Danmark.

Spørgsmålet om udvisning i sager af den foreliggende karakter vil også fremover bero på en konkret vurdering af de enkelte omstændigheder. Det kan i den forbindelse ikke i sig selv antages at være afgørende, om den pågældende lovovertrædelse er begået i umiddelbar tilknytning til udlændingens ankomst til Danmark.

I sagen vedrørende vold mod buschaufføren ændrede Højesteret landsrettens afgørelse således, at tiltalte blev frifundet for udvisningen. Højesteret anførte:

”Da voldsforholdet blev begået den 22. februar 2007, havde tiltalte boet og arbejdet i Danmark siden november 2005. Han har EU/EØS-opholdstilladelse med gyldighed til november 2010. Også hans forældre og hans storebror har taget bopæl i Danmark.

Voldsforholdet, ved hvilket tiltalte spyttede og slog buschaufføren i ansigtet, blev begået som en spontan reaktion på, at buschaufføren ikke ville tillade, at en af tiltaltes venner medbragte en flaske spiritus i bussen, og i forbindelse hermed nægtede at køre videre og lukkede bussens døre.

Tiltalte er ikke straffet forud for voldsforholdet, og de senere bødesager kan efter deres karakter ikke tillægges betydning ved afgørelsen af spørgsmålet om udvisning.

På den anførte baggrund finder Højesteret, at der efter en afvejning af på den ene side tiltaltes tilknytning til Danmark og herboende personer og på den anden side karakteren af det begåede enkeltstående voldsforhold foreligger hensyn, som afgørende taler imod udvisning, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2.

RIGSADVOKATEN

SIDE 6

Højesteret frifinder derfor tiltalte for påstanden om udvisning.

Det bemærkes, at udvisning efter Højesterets opfattelse også ville være i strid med proportionalitetsprincippet i artikel 27, stk. 2, sammenholdt med artikel 28, stk. 1, i direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 (opholdsdirektivet).”

Det bemærkes, at de senere bødesager, som er nævnt i Højesterets præmisser, er en bøde på 2.000 kr. vedtaget udenretligt den 18. januar 2008 for overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer samt en bødestraf på 2 dagbøder á 250 kr. idømt den 4. september 2008 for ulovlig omgang med hittegods efter straffelovens § 277.

Højesterets domme af 29. december 2008 er medtaget som bilag.

Jørgen Steen Sørensen